

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԼՐԱԳԻՐ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՓԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԵՆ ՉՈՐԵՓՇԱԹԻ ԵՒ ՇԱԲԱԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
Ներկայ 1898 թվականի
Պուլխարիոյ համար տարեկան 12 ֆրանկ
» » վեցամսեայ 6 »
Արտասահմանի » տարեկան 14 »
» » վեցամսեայ 7 »
ԿԱՆՈՒՆՈՒՄՈՒՄ

Համակ դրամ եւայլն դրկի հետեւեալ հասցեով
ԽՐԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ԼՐԱԳՐՈՅ ՎԱՐՆԱ (ՊՈՒԼԿԱՐԻԱ)
Редакция на ВѢСТНИКЪ
„Иравункъ“
ВАРНА (България).

Rédaction du journal
„Iravounk“
VARNA (Bulgarie)

Խմբագրութեան ուղղեալ գրութիւնք
եւ չեն դրկուիր եւ յարեալ դատարան-
ները միայն կը հրատարակուին անող-
ջովին կամ մասամբ:
Դատարանի տոյր 20 ասեքիւն եւե-
թեկ անկի անգամներու համար 20 0/0
գեղջ կը լինի:

ԻՐԱՎՈՒՆԿ

ԵՐՐՈՐԴ ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԸ (1898)

Իրաւունք Պուլխարիոյ, ինչպէս եւ արտասահմանի խելահաս ու յոռաշիւ-
մասէր հայ տարրին համակրութեամբ չըջապատուած՝ բոլորեց իր երկրորդ տա-
րեշրջանը եւ թեւակոխեց երրորդին մէջ, ուր մեծայայտ է թէ միեւնոյն ժո-
ղովրդականութիւնը վայելելու բախտաւորութիւնը պիտի ունենայ:

Նոր տարեշրջանին սկիզբէն քանի մը բարեփոխութիւններ մտցուցինք
խմբագրութեան մէջ, զորս մեր պատուարժան ընթերցողներուն ուշադրութեան
կը յանձնարարենք եւ որոնցմով կը կարծենք պուլխարահայ մամուլին մէկ պա-
կասը լրացուցած ըլլալ:

Թերթին հայերէն մասին մէջ Արտաքին Լուրեր խորագրին ներքեւ բաժին
մը կը յատկացնենք այն քաղաքական եւ այլ կարեւորագոյն լուրերուն որոնք
թէեւ Հայկական կամ առ հասարակ Արեւելեան խնդրոյ հետ սերտ առնչութիւն
չունենան, սակայն ինքնին բաւական չափեկան եւ մեր ընթերցողներուն հե-
տաքերութեան արժանի երեւին:

Իսկ Թերթերէն մասին մէջ կը հաղորդենք պուլխարական այն ներքին
լուրերը, որոնք կրնան մասնաւորապէս պուլխարահայ ընթերցողը շահագրգռել
քաղաքական, առեւտրական եւ ուրիշ տեսակէտով:

Մասնաւոր խնամք պիտի տարուի Թերթերէն մասը, որքան հնար է, պարզ
լեզուով խմբագրելու որպէս զի մեր Թերթախօս ընթերցողներուն ամէն դասա-
կարգին համար դիւրամատկանալի ըլլայ:

Մեր բուն նպատակը հայ ժողովրդի շահերուն պաշտպանութիւնն է մեր
համեստ ուժին սահմանին մէջ. ասկէ արդէն ինքնին կը հետեւի որ մեր առաջ-
նակարգ պարտականութիւնն է ջատագովել ինչ որ մեր ազգ. շահերուն համա-
ձայն կը գտնենք եւ հարուածել ինչ որ անոնց վնասաբեր է:

Իրաւունք ոչ մի կուսակցութեան, ոչ մէկ մասնաւոր շրջանակի հետ կապ
եւ յարաբերութիւն չունենալով, իբր անկախ Թերթ՝ ազգին օգտին տեսակէ-
տով միայն կը գիտէ ու կը դատէ ամէն ինչ:

Հետեւեալս Իրաւունքի ուղղութեան էական պայմաններէն մին է քննադա-
տութիւնը առանց որոյ արդէն այսօրինակ Թերթի մը գոյութիւնը գրեթէ ան-
նշարտակ կը դառնայ:

Սկզբունքով յեղափոխութեան համակիր ենք, բայց միոխայն այն յեղափո-
խութեան որ իրեն նպատակակէտ ընտրած ըլլայ ազգին շահն ու օգուտը անկեղ-
ծապէս եւ գործէ նպատակայարմար միջոցներով ու հասուն շրջանայեցութեամբ:

Ինչպէս մինչեւ հիմա, ասկէ ետքն ալ Իրաւունք պիտի ջանայ տարածել
իր սա համոզումը թէ հայ ժողովուրդը պէտք է ամէն միջոց խորհի ձեռք բե-
րելու Ռուսիոյ բարեազգականութիւնը եւ հովանաւորութիւնը:

— Իրաւունքի Գ. տարեշրջանի բաժնեգիրն է 12 լէվ պուլխարիոյ եւ 14 ֆր.
արտասահմանի համար:

Ամէն թիւ հրատարակութեան օրը կը զրկուի պուլխարիոյ բաժնեգրին-
րուն, իսկ արտասահմանի բաժնեգրներուն չարաթը մէկ անգամ, երկու թի-
ւերը միասին: Արտասահմանի այն բաժնեգրները որոնք կը փափակին իւրա-
քանչիւր թիւ զատ ստանալ, պարտին մեկ խմբակի իրենց այս փափագը եւ
իբր թղթատարի ծախքի տարբերութիւն 2 ֆր. աւելի վճարել:

Տարակոյս չիկայ թէ նոր տարեշրջանի բաժնեգիրին վրայ 2 ֆրանգի յաւե-
լումը ոչ մէկուն անպատեհ չպիտի երեւայ: Երբ անցեալ տարի Թերթը չարաթը
երկու անգամ սկսանք հրատարակել, առանց գիրքին վրայ յաւելում քնելու,
յայտարարեցինք որ եթէ գոնէ 100 բաժնեգր չաւելնայ, ակամայ պիտի ստի-
պուինք 2 ֆր. ի բարդում մը քնել: Ոչ միայն 100 բաժնեգր չաւելցաւ, հապա
նաեւ մինչեւ երկրորդ տարեշրջանին վերջը առջի գնով շարունակեցինք՝ նիւթա-
կան ծանր գոնողութիւն յանձն առնելով: Այժմ, նոր տարեշրջանին համար
այս յաւելումը ընելով հանդերձ Իրաւունք արտասահմանի բոլոր թերթերէն զգա-
լի կերպով աճան է, եւ Թերթին գոյութիւնը ազանովելու համար ուրիշ ճար
չկար եթէ ոչ միայն այս 2 ֆրանգի յաւելումը:

Այս տարի Թերթը կը զրկենք մեր այն բաժնեգրներուն որոնք
անցած տարեշրջանի բաժնեգիրը վճարած են: Եթէ անոց մէջ կան այնպիսի-
ներ որոնք ալ Իրաւունք ստանալ չեն ուզեր, թող հաճին Գ. տարեշրջանի առ
առաւելն մինչեւ երրորդ թիւը ստանալէ ետքը, Թերթը մեզ ետ դարձնել,
պարզապէս յայտարարելով թղթատարական ցրուիչին թէ կը մերժեն զայն:

ՈՎ ՈՐ ՆՈՐ ՏԱՐԵՇՐԶԱՆԻ ԱՌԱՋԻՆ ԹԻԻԼԷՆ ՄԻՆՉԵԻ
ԵՐՐՈՐԴԸ ԿՍՏԱՆԱՅ ՈՒ ԵՑ ԶԻ ԴԱՐՁՈՒՆԵՐ՝ ԲԱԺԱՆՈՐԴ
ԿԸ ՆԱԾՈՒԻ:

Խմբագրութիւն

Ս. Ծննդեան տօնին պատճա-
ռով, յաւաքիկայ չորեքշաբթի
իրաւունք չի հրատարակուիր:

ԹՈՒՐԳԻ Ի ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Գ.

Թուրքին բարոյական ուժերը
այնքան նշանակութիւն չպիտի ու-
նենային որքան իրօք ունեցան իր
տիրապետութեան համար հայ
ժողովուրդին վրայ, եթէ մեր
լարքերուն յոռի կողմերը մեծա-
պէս նպաստած չըլլային այդ տի-
րապետութեան՝ արգելք ըլլալով
մեզ լիովին օգտուելու մեր ներ-
քին բարոյական ուժերէն ու բա-
րեմանութիւններէն:

Ուր տեսնուեք է երկար դա-
րեր՝ տասնեակներով օտար ու բար-
բարոս տարբերութեան լուծին
տակ ապրող ժողովուրդ մը որ իր
ուշիմութեան, հաստատակամու-
թեան, մ.թ.այլն բազմազան ըն-
դունակութեանց եւ ձեռներէցու-
թեան այնքան փայլուն ապացոյց-
ներ տուած ըլլայ իր զաւակնե-
րուն կատարած գործերով: Պէտք
չունինք մեր ընթերցողներուն յի-
շեցնել նշանաւոր հայ անուններ
որոնք պատիւ ու պարծանք կըր-
նային ըլլալ ու է քաղաքակիրթ
ազգի մը եւ որոնց մեղի պէս հինգ վեց
հարիւր տարինքէ ի վեր ճնշուած
ու հալածուած ժողովրդի մը մէջ
երեւան գալը պատմական տարօ-
րինակ երեւոյթ մը կարելի է նը-
կատել մեր արտակարգ բարեմաս-
նութեանց ծնունդ:

Նոյնքան տարօրինակ իրողու-
թիւն մը է սակայն որ ազգը իբր
ամբողջութիւն չէ օգտուել, որքան
պէտք էր, իր անհատներու կարո-
ղութիւններէն:

Այս է խնդիրը:

Անհատական ու հանրային
կեանքի խտրը ամենուրեք կայ եւ
պէտք է կենայ, սակայն ուրիշ
աղբերու մէջ բաւական նուրբ
է այն թոյլ տալու համար որ յարա-
տեւ հոսանքներ անհատականէն
դէպ ի հանրայինը եւ հանրայինէն

դէպ ի անհատականը՝ անոնց փո-
խադարձ թերիները լեցնեն եւ զի-
րենք զարգացնեն:

Մեր մէջ այս անջրպետը այն-
քան լայն է որ անհատական կա-
րողութիւնները ազգին համար կը
կորսուին կերթան. պատմական-
տիպեր ու գէմքեր կուգան, կանց-
նին առանց հետք մը թողելու
հայ հանրային կեանքին մէջ,
միջոցաւ ուրիշ միջավայրերու մէջ
իրենց պէսները նոր ոյժ, նոր
կեանքի մը սկզբունք կը ներշնչեն
այն ազգին որ զիրենք ծներ է:

Չըսենք թէ մեր քաղաքակա-
նապէս անկեալ վիճակը, մեր ազ-
գային ազատութեան կորուստն է
միակ պատճառը որ մեր մէջ ան-
հատական կարողութիւնները ա-
պարդին կը մնան ազգին համար:
Այդ մասամբ միայն ճշմարիտ է:
Աւելի ճիշդ կըլլար ըսել թէ հին ժա-
մանակներէ ի վեր ազգը իր զա-
ւակներուն անհատական ուժերէն
չօգտուելուն համար է որ եկեր
հասեր է մինչեւ այս դժբաղդ վի-
ճակին, մինչեւ Սուլթան Համիտի
օրերուն:

Աւանդական դրութեան Հայաս-
տանի մէջ հաստատուած ժամա-
նակէն ուր իւրաքանչիւր նախա-
րար իր երկրին բացարձակ տէրն
էր, մինչեւ այսօր հանրային գոր-
ծունէութեան անընդունակութիւն
մը, հաւաքական կեանքէ ուժա-
ցում մը եւ հետեւեալս անհատե-
լից մը եւ հետեւեալս անհատե-
լից մը զարթոյթի մը անընդ-
հատ նշմարելի են մեր պատմու-
թեան զանազան շրջաններուն մէջ
եւ իրենց քանդիչ հետքերը ձգած
են ամէն տեղ:

Կարծես որքան անհատական
ընդունակութիւնները, անշուշտ
պատմական պատճառներով, զար-
գացեր են մեր մէջ. այնքան ա-
ւելի կորսնցուցել ենք հաւաքա-
կան գործունէութեան յարմարու-
թիւնը: Թողունք ազգ. գործերը,
նոյն իսկ մասնաւոր շահագրիտա-
կան ձեռնարկներու մասին հայը չէ
փայլել իր հաւաքական ուժերու
միացմամբ:

Հո՛ս է ահա մեր ամենախոր
վէրքը, մեր բարոյական մեծա-
գոյն թերութիւնը, որ չէ ներած

մեզ մեր հանրային գործերը դնել մեր մէջ կեցած կարողութեանց ու յատկութեանց համապատասխան վիճակի մը մէջ, և որ չէ թոյլատրել մեզ անհատական կարողութիւններէ օգտուիլ ինչպէս արժան էր՝ ինչպատասաղդին։

Աւելին կայ։

Կարողանհատներտեսնելովորչին կրնար իրենց կարողութեանց և փառասիրական ձգտումներուն համար բաց ասպարէզ գտնել հայ հանրային կեանքին մէջ, ոչ միայն անկէ հեռացել են, այլ և անոր շահերուն հակառակ գործած են, երբ իրենց անձնական դիտումները պահանջներ են զայդ։

Կը բաւէ միայն յիշեցնել այստեղ որ թուրքին մեր վրայ տիրապետութեան օգնած են բազմաթիւ հայ իշխաններ կամ զօրաւոր անձնաւորութիւններ։

Երբ այս ամէնը տալիս առջիւ ունենանք, թրքական տիրապետութիւնը կը դադրի, բարոյական տեսակէտով՝ անլուծելի հանելուկ մը, անթափանցելի գաղտնիք մը, իսկ մեր դժբաղդութիւնները՝ զուտ ճակատագրական, մեր կամքէն ու գործերէն անկախ ու հետեւապէս անփոփոխելի երսույթ։

Աւելի լաւ է որ մեր քաղքերուն յոռի կողմերուն մասին իրականութիւնը ըմբռնենք, որքան ալ տխուր ըլլայ ան, քան բարոյականի և իրաւունքի մասին ամէն հաւատք տուածք, մտածելով որ թուրքը հինգ դար լոկ իր սուրին զօրութեամբ տիրած է Հայաստանի, այսինքն երկրի մը վրայ, որ ներկայացուցիչն էր և է

բարոյական անբաղդատելի ուժեղութեան և տոհմային անապական բարեմանութեանց։

Առաջին պարագային մէջ յուսալի է որ կարենանք օր մը չարիքը արմատախիլ ընել ինքնաճանաչութեամբ և հաստատ կամեցողութեամբ, մինչդեռ երկրորդ պարագային մէջ, վհատութիւնը մեզ բաժին պիտի իյնար։

ԱՁԳ. ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ՖԻԼԻՊԷ

Պատահական թղթակից մը Ֆիլիպէէն խմբագրութեանս գրած է մանրամասնութիւնները գէպքի մը, որուն հետեւանօք տեղւոյն ազգ. գործերը դարձեալ խառնակուած կերեւան։

Գեկտեմբեր 24ին, ժամերգութեան աւարտումէն ետքը, եկեղեցիի բակին մէջ պարոն մը՝ գերիզմանաքարի մը վրայ ելած՝ թուղթ մը կը կարգայ հոն հաւաքուած 100 է աւելի ազգայիններու, որոնք մերթ ընդ մերթ հաւանութեան բարձրագոյ աղաղակներ կարձկէին։ Ճառախօսը կը բողբէր ազգ. վարժարաններու անկերպարան վիճակին դէմ, անվայել լեզու մը գործածելով ուսուցիչներու մասին և պահանջելով անոնց հրաժարեցումը։ Ճառին աւարտէն ետք, ամբողջ, 2-3 անձերու առաջնորդութեամբ, կը դիմէ մանչերու վարժարանն ուր այդ պահուն ժողով գումարած էր 30 հոգիէ բաղկացեալ նորընտիր ազգ. վարչութիւնը։ Առաջնորդները՝ ամբոխին գլուխն անցած՝

իրենց պահանջը կը ներկայեն անպատշաճ եղանակով մը, որ կը վստահէր իրենց դատը, եթէ իրաւացի ալ ըլլար ան։ Կը պահանջուէր հրաժարեցնել ազգ. վարժարաններու արդի հոգաբարձութիւնը ու «գալորցական յարկը մտքերէ մարդամեքենայ ուսուցիչներէ»։ Բողոքարկունները՝ այս պահանջներու գործադրութեան համար՝ կուզեն ճնշում բանեցնել ժողովին վրայ, մինչեւ յունվար 1 պարմանաժամ տալով։ Ժողովը կը սրտախ այս անհարկի ստիպողութեան դէմ, և մինչեւ իսկ մէկ քանի անդամներ վստահութեան ըռէ կը պահանջեն։ Հանդիսականներէն մէկը այդ պահուն դիտել կուտայ թէ 2-3 անձեր իրաւունք չունին խօսելու ի գիմաց ամբողջ Ֆիլիպէի հայ հասարակութեան, քանի որ անդին մեծամասնութիւն մը կայ որ համարձիգ չէ այդ բողոքին։ Աղմուկը կը մննայ։ Անտեղի միջազգեական առաջին առնելու համար ժողովը խոհեմութեամբ կորոչէ արձանագրել թէ ժողովրդեան բողոքը նկատի առնուելով հարկ եղածը պիտի տնօրինուի։ Ասով խնդրը կը փակուի։

Միւս կողմէ ժողովրդեան մէջ հանրագրութիւն մը պատրաստուել է բողոքող յիշեալ ազգական միջադէպին հեղինակներուն աւարքին դէմ, որոնք նոյն իսկ կորսնցուցած են՝ վարժարաններու վիճակէն դժգոհ եղողներու ալ համակրութիւնը։

Թղթակիցը կաւելցնէ թէ 30 հոգիէ բաղկացեալ ազգ. նորընտիր վարչութիւնը հրաժարել է և

որպէս զի ազգ. գործերը բոլորովին երեսի վրայ չը մնան, 8 անձէ առժամայ թաղ. խորհուրդ մը կազմուել է։

Աւելորդ է երկար բարակ պարզել հոս թէ բողոքարկու պարոններուն ընթացքը որ աստիճան հակառակ էր օրինաւորութեան ու պատշաճութեան էն տարրական պայմաններուն։ Եթէ իրենց վարուելու ձեւին քիչ մը աւելի մեղմ ու քաղաքավարի երեւոյթ մը տալ յին, հաւանական է որ իրենց խնդիրը լրջօրէն նկատի առնուէր ու առաջ չի գար այն անպատեհութիւնը որով Ֆիլիպէի վարժարաններուն գործը հաղիւ լաւ չաւղի մը մէջ մտած՝ դարձեալ չփոխութեան կը մասնուի այսպէս։ Եւ յետոյ, եթէ ճիշդ է թղթակցին ըսածը, բողոքող անձինք նըկատի առնելու էին որ իրենց ետին չունէին Ֆիլիպէի ազգայիններուն գոնէ մէկ կարեւոր մասը։ այս կէտին վրայ լրջօրէն խորհել հարկ էր կանխաւ։

Կը սիրենք յուսալ սակայն թէ այս միջադէպ աւելի ծանր հետեւանքներու չի յանգիր ու ազգ. գործերուն զիկը վարողները աւելի վեհարարութիւն ցոյց կուտան։

ՍԽԻՍՏՐԷԻ ԲԵՐԵՅԱՐԱՐ

Սխիստրէն կը գրեն մեզ թէ տեղւոյն «Երիտասարդաց Միւսութեան» և անոր բացած ընթերցարանին աւելի ուժ և աւելի կանոնաւոր կազմակերպութիւն մը տալու համար ընկերութեան հիմնադիրները խնդրել են մէկ քանի

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ (3)

ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԽԵՂԻՐ

Այդ թուրքեր թաղակիրները, իրենց վերահաս վտանգը անտես առնելով Աստուածաբանական խնդիրներով զբաղած էին։ Նոքա այնքան անհետաւան զանազան որ չուզեցին իսկ օգտուիլ Զինական կայսրներու հետաւան և փրկարար առաջարկութեան։ Զինական կայսրները դարեւ ի վեր յարատեւ պատերազմներ մղած էին այդ խտտեալ ազգի դէմ, աչքի առաջ ունենալով այդ ասիական բարբարոսներու յառաջնադասը, որոնց ներկայացուցիչներէն մին Օսմանցիները, արդէն սկսած էին սմբակակոխ անել բազմաթիւ քաղաքակիրթ երկրներ։ Զինացիք այդ հեռաւոր տարածութեան օգնութեան ձեռք կարկառել ուզեցին Ասիայի քրիստոնեայ ազգերուն, որոնց այն ժամանակի ներկայացուցիչը կը համարուէր զԲաբելոնացի թագաւորական այն տունը, որ իր մայրաքաղաքը Բաբելոնիքն էր (Պոլիս) ունէր։ Զինական կայսրները բացէ ի բաց մի քանի անգամ Բաբելոնական կայսրներուն առաջարկեցին իրենց հետ միանալ, դաշնակցել, և իրենց օգակին մէջ հեղձուցանել «Անապատի այդ զաւակները» և քաղաքակիրթութեան անհաշտ

թշնամները։ Այդ առաջարկութիւնը զԲաբելոնացի չընդունուեցաւ թուրքամորթ Բաբելոններու կողմէն, և Ասիայի ու Եւրոպայի գոնիք բաց մնացին Օսմանցիներու առաջ։ Չանցաւ երկար ժամանակ և Օսմանցիները տէր եղան ամբողջ Հիւսիսային Աֆրիկէի, Արաբիայի, Հայաստանի մեծ մասին, Սիւ ծովի հիւսիսային մասերուն և Պալէստինան ամբողջ թերակղզին։ Օսմանի երազը իրագործուած էր։ Օսմանեան ազգը իր քաղաքական ձգտմանը հասաւ։ Բայց խնդիր էր թէ նա իր աշխարհակալութեանց յարատեւութիւնը պիտի կարողանար ապահովել։ Պատմութեան ընթացքը ցոյց տուաւ թէ ոչ։ Օսմանցիները իրենց գոյութեան օրէն մինչեւ Վիէնայի պաշարումը կը գտնուէին յարձակողական դիրքի մէջ։ այդ ատենները Եւրոպական ազգերը տեսնելով Օսմանցիներէն հասնելիք մտաւրուտ վտանգը, թողին իրենց թոյլ դրութիւնը և սկսան մըտնել յարձակողական դիրքի մէջ։ Ահա այդ օրէն սկսաւ Օսմ. կայսրութեան անկումը։

Օսմանեան կայսրութեան քայքայման երեք մեծ ազդակներ կային։ մին ևւրդական պետութիւնները, միւսը Օսմ. կայսրութեան մէջ ապրող քրիստոնեայ տարրերը և երրորդը ինքը Օսմանցին։ Ի՞նչ և ի՞նչ էր Օսմանցին։ — Անապատի այդ զաւակը իր ընդարձակած աւախարհակալութեան մէջ, մնաց միշտ անուղղայ

բիրտ գիտուոր մը՝ ժամանակին քաղաքակիրթութենէն անմասն լինելով անկարող եղաւ իր աշխարհակալած երկիրները կազմակերպելու և նուաճած ազգերը կառավարելու։ Այդ 'ու արտաքական, չինական և պարսկական մտային սղաշարը չէր բաւել իրեն իբր ուղեցոյց հարկաւոր էր իրեն ազգային սեփական ստեղծագործ հանձար, յատկութիւն մը որմէ ինքը բոլորովին զուրկ էր։ ուստի նա քայքայաւ, կոծկացաւ։ Միւս կողմէն Մահմետական կրօնի հետեւանք եղող բարբերը յոյժ ծանրացած չլիմացած էին անապատի այդ զաւակը և անոր ամէն յատաճիւնութիւնը կաշկանդած։ Օսմանցին չկարողացաւ ներգաշնակութիւն մը կազմել տիրապետող և նուաճուած տարրերուն միջեւ։ Ընդհակառակը նա ջանաց մեծ, անանցանելի վիճ մը բանալ հաւատացեալներու և կեանքներու միջեւ։ Աշխատեցաւ հաւատաւորի ընելով այս վերջինները ջնջել, բայց երբ ընդդիմութեան բախիցաւ զանոնք ռաւեսի դիրքին մէջ գրաւ։

Մինչդեռ Օսմանցին իտեալ ունենալէ դադրած էր, նուաճուած ազգերու մէջ սկսած էր բոլորովին հակառակ հոսանք մը։ Աշխարհակալի բռնութեանց ներքեւ նոքա ձեւած էին, բայց ոչ իսպառ ջախջախուած։ Ընկճեալ ազգերը դիւրաւ չէին կարող մոռնալ իրենց անցեալը, հայրենի յիշատակները, որոնցմէ իրաքանչիւրը մի մի խթաններ էին թըլ-

նամու լուծը թօթափելու, և արդարեւ մինչդեռ Օսմանցին կոծկացած հանգչած էր, բողոքականութեան անոնք ճիշդ այդ վայրկիւնէ չունէ քաշելով վերածնունդի շուրջի մէջ մտած էին։ Ազգային անցեալը պատկերացող վէպերը, ապագայի յոյսը ներշնչող երգերը նոցա խրախուսեալ եղան և ընդհանրացան, մինչ միւս կողմէն նոքա չէին կարող անտարբեր գտնուիլ ևւրդական ազգերու դրութիւնը տեսնելով։ Չանցաւ օգտուիլ մեծ չափով եւրոպական քաղաքակիրթութեան մատակարարած բարիքներէն։ Իրենց հաւրեւան հաւատակից ազգերը արդէն կերպարանափոխուած էին, ինչ որ յայտ յանդիման կը տեսնէին։ պէտք էր շարժիլ։ Նիւթը, դադափարը, իրենց մէջ կար եւրոպական քաղաքակիրթութիւնը, մասնաւորապէս Ֆրանսոս, այդ մարած հուրը հրահրեց։ Ֆրանսա՝ իր օրինակովը ցոյց տուած էր ազգերուն թէ ո՞րն է ազատութիւն ձեռք բերելու կարճ ճանապարհը, որդէն յայտարարել էր սկզբունքներ ուրոնք չէի կարող անտես մնալ նուաճուած ազգերու յառաջդիմասէր և իր հայրենիքի ցաւովը տանջուող երկրաւարութեան։ Ֆրանսական ժողովուրդը յայտարարած էր իր մեծ սկզբունքները։

(Ծարունակելի)

անձերու նիւթական և բարոյական աշակցութիւնը, որ յօժարութեամբ խոստացուեր է :

Ասոր հետեւանօք «Երիտասարդաց Միութեան» կազմական կանոնագիրը վերաքննութեամբ բարեփոխուելով, միութեան անունը «Ընթերցասիրաց Ընկերութիւն» դրուել է, ընդհանուր ժողովի գիւշանք և գործադիր ժողովը վերընտրուել են այնպիսի անձերէ, որոնց եռանդուն գործունէութիւնէն ակնկալելի է ընթերցարանի կանոնաւոր զարգացումը :

Ընկերութիւնը ունի արդէն օգտակար գրքերու համաստ հաւաքածոյ մը և կրնդունի տասներկու ազգային լրագիրներ և հանդէսներ, որոնց ընթերցումէն կօգտուի ընթերցասէր հասարակութիւնը :

Չեւնարկին օգտակարութիւնը ինքնին այնքան բացայայտ է և Սիւստրէի երիտասարդութեան ընթերցասիրական ժոյռ եռանդը այնքան գովելի, որ կը յուսանք թէ տեղւոյն մեր ամէն ազգակիցներուն համակրութիւնը և խրախոյսը ընթերցարանին զօրավիգ ըլլալով պիտի նպաստեն զայն հաստատուն հիման մը վրայ դնելու :

ԿՈՍՏ ԹԵԼԵԱԿԱՆՆԵՐ

Դեկտեմբեր 29-թիւ Կոստանով փութերագրիկէն քաջուած հեռագիր մը կը ծանուցանէ Ռուսիոյ կրթական նախարար հայագի Կոմս Թելեանեանցի մահը : Կորուստը շատ զգալի է, վասն զի մեծ հայու գէմը մը ևս կանհետանայ : Տարիներէ ի վեր կը վարէր Ռուս մեծածաւալ կայսրութեան կրթական գծուարին գործը, իր բազմամեայ արդիւնաւէտ պաշտօնավարութեան մէջ միշտ վարելով բոլոր Չարերուն յարգանքն ու համարումը : Իր կենսագրութիւնը այսքանով չի վերջանար անշուշտ : Կեանք մը, մինչեւ որ հասնի այդ բարձր աստիճանին, անցուցած կըլլայ բեղուն ու շահագրգիռ շրջաններ : Ասոր համար կովկասեան հայ մասուլիսն պիտի սպասենք, որ շատ չանցած մանրամասն տեղեկութիւններ պիտի հաղորդէ հանգուցեալ հայ նախարարին կենսագրութեանը վրայ :

ՆԱՄԱԿ ԽՄԱՍԻՐՈՒԹԵԱՆ

Նայմ. 24էն սկսեալ մինչև դեկտ. 28 իմ մօտ ինպատ գտնված անձերին հաւաքուած դրամին ամբողջ գումարը, որ է 65 ֆր. արծաթ, 2 1/2 ֆրանս. ոսկի ու 1 քառորդ տաճկ. ոսկի, յանձնած եմ պատ. Աղքատախնամի վարչութեան, նոր տարւոյ և Ս. Ծննդեան ութիւ հիւանդանոցի մէջ ու գուրսը զբաղող տարագիր ազգայնոց ամենաշքաւոր մասին ուստիս բաշխելու համար :

Այս առթիւ հրապարակու շնորհակալիքս կը յայտնեմ այն բարեսիրտ ազգայնոց, որոնք չի խնայել իրենց լուծան սոյն մարդասիրական ձեռնարկին, և կը մտնեն որ իրենց այդ նուէրի փոխարէն՝ նախախնամութեան անսպասու գում. ձէն հարկւրապատիկ և բիւրապատիկ վարձք ստանան :

Մնամ աղօթարար Ազգիս
Կաթ. այցելու հովիւ
Հայոց Պաշտօնայ
ԱՐՄԷՆ ՎՐԴ. ՎԵՀՈՒՆԻ
Զանկ Լուսիրառնաց

Տիրաք,
Էպրապիտ Յակոբեան 2 ֆրանք,
Գ. Ծ. բարեսիրտ տիկին մը 10 ֆրանք, նոյն տիկնոջ ձեռամբ 2 ֆր., Տիկին Բեբրան Գարամանեան կէս նարդեան, հանգուցեալ զաւթական Յ. Ո. Կ. ի հոգւոյն 20 ֆր., Յ. Գ. բարեսիրտ անձ մը 20 ֆր., Ն. Ս. տիկին մը 1 քառորդ տաճկ. ոսկի, հացագործ Աւրահամ տիկին Գ. Ծ. ի միջոցաւ 2 ֆր., Ս. Գ. 2 ֆր., Ս. Ս. 5 ֆր., Թ. Ս. Կ. Գրիսէն 2 գող. ոսկի և 2 ֆր. :

ՎԻՃԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Շուկայի Հայուհեաց բարեգործական ընկերութիւնը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ իր կազմակերպած վիճակահանութիւնը տեղի ունեցած է և հետեւեալ թիւերը չափած են :

131	213	32	96	27	118	4
51	145	168	288	102	146	94
11	63	81	151	310	30	57
209	95	293	117	88	142	80
82	290	116	47	23	166	221
29	297	306	41	230	240	186
128	259	226	33	190	299	231
59	75					

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ֆրանսան յաջող և ամբողջ աշխարհն հետաքրքրող Տրէյֆիւսի գործին քիչ շատ տեղեկ են անշուշտ մեր ընթերցողներ : Արդէն խնդիրը կրնայ երկու խօսքով բացատրուիլ : Գիւլի, պատերազմական նախարարութեան պաշտօնեաներէն հրեայ հարկւրապետ Տրէյֆիւս ամբաստանուելով իրրեւ ազգայնագիտական կարեւոր գաղտնիքներ յանձնող գերման կառավարութեան, գաղտնի կանչուեցաւ ու գաղտնաբերուեցաւ մշտնջենական արքայի Ստամբուլ կղզին : Անկից ի վեր 3 տարի անցած էր, և ահա խնդիրը նորէն բորբոքեցաւ ուժգին վերաթարծումով : Մասնիչին եղբայրը, Մաթիէօ Տրէյֆիւս, և ծերակոյտի դեր-նախագահ Շէօրէ-Քէսմիէ յայտարարեցին որ Տրէյֆիւս անմեղ է և բուն յանցաւորն է Էլվիէրհայի հրամանատարը, բարձրաստիճան պաշտօնատար ֆրանս. բանակին

մէջ, ինքն ալ հրեայ սերնդէ : Օ՛հ, սա հրեանէ՛րը : Էսթէրհայի ուրացաւ, բայց թուղթեր ցոյց տրուեցան, անանկ որ հարկ եղաւ զայն պատերազմական ատենի առջեւ գտնել : Արդ, դեկտ. 29 ին այս յոյժ շահեկան դատ սկսեւ է նոյն ատենին առջեւ : Արդեւնքը շուտ կիմացուի :

Սպանիան Գուպան ունի, և Անգլիան՝ Հնդկաստանի հիւսիսային արեւմտեան սահմանը : Երկուքին ալ գլխուն փորձանքը մեծ է : Սպանիա, հաւատարմութեան օրումը, Գուպան ապստամբութեան սկիզբէն ի վեր չօրրորդ կամ հինգերորդ մարշալն է որ կը զրկէ այդ գահար կղզին, անոր անխնայ ու յամառ ապստամբները զսպելու համար : Հազարաւոր կեանքեր փճացան և միլիոնաւոր ոսկիներ վատնուեցան, ու տակաւին տիրող կառավարութիւնը մաշի չափ չէ յառաջացած և ընդհակառակն ապստամբները աւելի յանգուզն, յամառ և յուսալից են, և նոյն իսկ չին ընդունիր իրենց առաջարկուած համեմատապէս ինքնավար կառավարութիւն մը : Իսկ Անգլիա, հակառակ իր զինուորական զօրութեան, սառնամանիքը չեկած չկրցաւ խօսք հասկցունել քաջարի Աֆրիկեաներուն որոնք զէն իձեռին կսպասեն Ալպիոնի զաւակներուն երեւմանը զարնան կանանչներուն հետ :

Վերջերս փեթերապուլի մէջ կարգ մը մարդիկ ձերբակալուել են քաղաքական յանցանքներով : Եստեղմէ ունեք արտաքսուել են Ռուսիոյ մայրաքաղաքէն : Ինչպէս զանազան պիտի դատուին եղեր :

Նոր տարւոյ տաթիւ, Ռուսիոյ կայսրը շնորհաւորական սիրտիւ հեռագիր մը ուղղիր է Ֆրանսաի հանրապետութեան նախագահին, որ պատասխանէր է միեւնոյն գլխովալից շնորհով :

Պ. Կլաւսթին ութսունեկնեւ. բորգ տարին թեւակոխել է : Այս առթիւ մեծ ծերունին շնորհաւորութեան գիրքը է ընդունել :

ՉԻՆ ՎԷ ԱՆՄԱՆԻԱ

Ալմանիս տէլէթինին Չին մեմալիքինուն Գիւսօ—Չեու նամքէօրֆէզ սէվահիլինին զապլթ ու իշլալը վէ պիւսիսէրէ Ռուսիաննն տախի Բօրթ Արթուրը զապլթ իթմէսէ ուսուրը սիյասիյէ իլէ մէշլուլ օլան զէվաթըն վէ պախուսուս բօլիթիզա տարպէսին. տէն մուզտարալ օլան պիլիմ կիպի մահրումիյէթտէ պուլընան միլէթլէրին հայրէթի մուհիպ օլու. վէ հէրքէսին նաղարը տըգ-

զաթը ազասի Շարգ ճիհէթինէ աթֆ օլընտը : Էվրագը հաւատիսին էքսէրիսի թիւրքէյալը զապլայան պուլուտարըն Չին մեմալիքի իւղէրինէ նաղ օլընտըրնտան պահս իթմէկէ պաշլամըշլար ըտը : Ալմանիս կաղէթալարը իսէ թիւրքիտաեիւզպիլիէրճէ խրսթիյանլար հիւքիւմէթին էլի իլէ գըրըլուրը վազըթլարտա սիւքիւնէթտէ պուլընմը իքէն : Չինտէ Շան—Թանք տախիլինտէ իքի միսիօրէլէրին իհթիյաթալըզլարընտան նաչի հայտուտարտան գաթլ օլընտըրընը Չին հիւքիւմէթինտէն թարգիյէ ու թաղմինաթ գապուլ իթմէզ տէրէճէտէ պիւ պէօյիւք ճիւսյէթ իշլէմիշ կիպի իլէլագը իտէրէք : Չինին թագսիմի ճիհէթինէ կիտիլմէսին վէ բրէնս Գիլմաքըն (*) բօլիթիզաի մահուտէսինին միւլէվիճի օլան Ալման հիւքիւմէթի հաղըրէսինին ուսում էրմէնի միլէթի իշլան պիլ թէք ապէր ֆէսա իթմէմէք մէպտէսի իւզըն, ուսում պիւ միլէթին գաքիլինի մուհաֆազա իտուպտէ տիկէր թաւաֆտան Չինտէ վուգու պուլան պիւ հայտուտը իշլան հուգուգը միլէլի վէ ահմամէլէրին ահքեա. մընը ալագ ալթընա ալարագ՝ իքի միսիօնէրէ պէտէլ Չին մեմալիքինն զապլթա գըլամ իթմէսի հազգ ու առալէթէ միւլթալըզ պուլմագտա իտիլէր :

Ալմանիանն պու հարէքէթի Ռուսիտան մաաաա տիկէր տէվլէթլէրտէն թաալիպ օլընմամագտա օլտըզը հալտէ, իմէրաթօր վիլհէլմ, պիրատէրի բրէնս Հանրի պիւսթէթիսի տօնանմալարէ Չինէ սօղըու եօլլամայա ապա թէրէտտիւտ իթմէսի :

Ռուսիա տախի բէնտի թարա. ֆընտան Բօրթ Արթուրը զապլթ իլէտի :

Չին իմէրաթօրընն պու թէճա. վիւլաթտան տօլայը բրթթէթ իւտէճէկի պէքլէնմէքտէ իքէն, նա. կեահան Գիւսօ—Չեու բէօրֆէզի կէօեա իճարաթլըմէքիօլու իլէլայըրը մուլայն պիւ միւստէթ իշլան Ալմանիայա թէրք օլընմըլ օլմա. սընը մուպէյին Չին վէ Ալման տէվլէթլէրի պէյնիստէ պիւ ահու. նամէ թանգիմ օլընտըրը Էվրագը հապաթիս պիւսիլիտի :

Պու ահմամէ պիւ գաթ տա. հա մէաֆէլի սիյասիյէտէ մուհի. պի հայնէթ օլապիլէճէք իսէտէ, պիլգէ բէքտէ թէաճուպա շայան տէկիլ տիւ, զիւրա պու կիւն մէյ. տանտա օլան շու ահմամէ իքի սէնէ մուգատտէմ կիլիլ սուրէթ. տէ ազտ օլընմըլ պիւ մուգալէ. լէնին սէմէրէսի տիւ. սօն Չին—Ճարօն մուհարէպէսինտէ Ճարօ. նիանն Չինի զալէպէ իթմէսի վէ

(*) Պիլմարգըն էօլիւմ հատտիւտէ խաթա պուլուտըրը ճիրտէլէր եա. զըյօր իսէտէ : Էօլէ տախի ինսանիլիէթ ալէմիստէն պէօյիւք պիւ չէյ զպպ օլմուշ օլմուգ :

պիր չօգ եւրէյը զապիւ էլլէմէսի ագապինտէ, օլ եւրէյը թէքրար Չինէ թէքր օլընմազ պապընտու Ալմանիա հիւքիւմէթինին իտառա իտիպ տէ ճարօնըլըրը թիւֆէնք. լէրի գօլլարը ալթընտ Կէրի չէ. վիւմէսինէ միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ Չին իմքէրաթօրընա խաֆի պիր մուգապէլէնամէ իմլալաթմըլ օլաըլը իլթէ պու Կիւն մէյտանա չըգմըլ տէմէք տիր. օլ էսնատէ Բուսիա տախի Չինին մէնֆաթմը իլիւն Ալմանիանըն րէլինէ իլթի. րագ իթմիլ օլմաընտան նաշի Բօրթ-Արթուրըն տախի Բուսիայա գալմաըն մինասիպ Կէօրիւմիլ օլաճագ տըր:

Ալմանիա տէվլէթի պու Եօլլէ Չինի մուհաֆապա իթմիլ օլմա. սընտան տօլայը իսթիֆատէ իթմիլ օլաըլը Կիպի, Եիւզպինէրճէ Էրմէնիլէրի գաթլ իտէն թիւրք հիւքիւմէթինի տախի թառաշուպ իթմէսինէ միւքեաֆաթ օլմագ իւզրէ նէ Եօլլա իսթիֆատէ իտէճէկի վէ Կիլլի նէ մուգապէլէլէր թանլիմ օլընմըլ իտուկի հէր հալտէ մէյ. տանա չըգաճագ տըր:

Պիր ալիէի ֆէլաքէթէ օլրաուրպ տա, օլ ֆէլաքէթտէն իսթիֆատէ իթմէք տիւնեատա էն պէօյիւք ալաղըլը օլաըլը Կիպի, պիր միւլէթին գըրըմաընա միւսատաէ ի. տիպ տէ՝ օլ մէլալիմտէն ֆաիտէ. մէնա օլմագ իսթէյէն պէօյիւք տէվլէթլէր պէօյիւք ձանիլէր վէ պէօյիւք իլիլէքնարար տառ օլըն. մալը տըրլար:

Ս. Դիւնուք Եօրթուլարը մինա. սիպէթի իլէ էօնիւմիւլտէքի չար. չէնպիհ Կիւնիւ Կաղէթմալը նէշը օլընմայաճագ տըր:

ԹԵՊՐԻԳ

Եւնի սէնէ մինասիպէթի իլէ Կաթոլիկոսական Ալլիլու Հովիւ Գեր. Արսէն Վրդ. Վեհապի Էր. մէնի միլլէթի թարաֆընտան ֆէ. խամէթլու Բրէնա ֆէրտինանտ հաղըթլէրինէ պա թէլէկրաֆ թէպրիվ իթմիլ օլմաղլէ, Բրէնա հաղըթլէրի ճէվապէն պէյանը մէմուսիլէթ էլլէմիլ տիր:

ԹԻԻՐՔԻԱ

Իւլ տտէտ Եւնի հարպ վարօր. լարը հաբտըրմագ իլիւն Պահրիյէ նաղըրը Արմըթրօնկ նամ շիր. քէթլէ մուխապէրտէ պուլընըյօր ըմըլ:

Տէօլէ-Պանգ նամ Պէրլին պան. գաընտան 100տէ 5 ֆաիլլէ 400 պին լիրա իսթիգրալ իթմէք ի. չիւն Պապը Ալի մուխապէրաթտա պուլընմագտա վէ Էսկիլէհիւ չը.

մէնտըֆէրին վարիտաթընը թէ. մինաթ Կէօթէրիլէքտէ տիր:

Թիւրք-Եւնանի պուհ ահմու. մէսինտէ Կիքր օլընմըլ օլմա խու. սուսի մուհաֆաթլէրին թանլիմինէ մէմուր պուլընան իքի տէվլէթ մուրախապարը գեկտ. 29տա իլք տէֆա թէճէմիլ օլմաընպ իւլէ պաշլաըլըր տըր:

Աւստրո-Հունգարիա Լօյա շիր. քէթլինին Մէրսին տէնէթի Մ. Պրապաֆօլի մէսէլէի մալիւմէտէն տօլայը թաճթը մուհաքէմէյէ ա. լընմըլ օլմաղլէ, Թիւրքլէր քէնտի առէթլէրի իւզրէ, թէլէիտրաթ վէ Եօլըլըլըլարտա պուլընմագտա օլ. տըլարընտան՝ Աւստրիա Սթան. պօլ սէֆիրի պու հագգա Պապը Ալիյէ միւրաճաթ իթմիլ տիր:

ՏԱԽԼԻՅԷ

1898 Յունիս 4տէն իթիպա. րէն իճրայա գօյմագ իւզրէ մէճ. լիսի մէպուսանըն թառաիգ իթմիլ օլաըլը «Ինթիսապ» իլլամու. մէսի» աճքեմընճա րէյ վէրմէյէ հագգը օլանլարըն իսիմէրի միւն. տէրիճ վէ սայիր Եւնի իւսիլլէրի հալի ճէտվէլլէր թէրթիպ իթմէք իլիւն Պուլկարիա տախիլիյէ նէգաթէթիտէն գալալարա թա. լիմաթ վէրիլմիլ տիր:

Սապըգ մալիյէ նաղըրը Մ. Կէ. չէֆ մէճլիսի մէպուսան ալաըն պուլընմաղլէ հիւքիւմէթտէն քէն. տիսինէ վէրիլմէսի լաղըմ Կէլէն 1000 Ֆրանկը Սօֆիա տարիւլէ. նունընտա թաճիլիլ իմ իտէն ֆու. գարէ շակիրտանա վէրիլմէք իւզ. րէ իանէ իթմիլ տիր:

Պուլկարիա հիւքիւմէթի Բուս պարկիլլէրի սաթըն ալմագ իլիւն Մ. Կէրմանօֆը Բուսիայա Կէօն. տէրմէքտէ օլուպ, մէրգուլըն Եօլ մէսարիֆի վէ մաաը իլիւն 4000 Ֆրանկ վէրիլմէսինի Սօպրանիյէ թաճթը գարալա ալմըլ տըր:

Նարոտնա Չարիքա նամ Սօ. ֆիա Կաղէթաը՝ Մաքէթմիտառա ճուճալըգ գալաընըն թիւրք զապիլիլլէրին զուլուլար իթմիլ օլաըլըն վէ Բաղլօ գալաընտա պաշըպօղուլարըն տախի պիր գալ քէօյ ալիլէն ալթիւսթ իթտիք. լէրին վէ Միլիցա գալաընտա պիր չօգ Պուլկարարա ճէպրէն իս. լամիլլէթի գապուլ իթտիլմէլլէրին Կաղմըլ վէ քէզա պու ուլիւն. սըլարըն թէտգիգի իլիւն Տէվրիլ էֆէնտի նամ շախս միւսթանթիլ թալին օլընտըլըն պիւտիլմիլ օլուպ, Մաքէթմիտալըլըրը ըսեա. նա տալէթ իթմէքտէ տիր:

ՄԻԻԹԵՆԵՎԻԷ

Սերպիանըն սապըգ գըրալը՝ գըրալ Միլանըն Սըրպ օրտուսընա գօլմանտան թալին օլընմըլ օլաը. ղընը Կաղմըլ ըրըգ: Պու խու. սուս հագգընտա Նօվօստի նամ Բուս Կաղէթաը՝ գըրալ Միլանըն Եւնիտէն Սերպիատա ըսպաթը վիճուտ իթմէսի պէօյիւք պիր խաթա օլաըլըն վէ պու սէպէպ. տէն իլլէրին ֆէնա հալ քէսպ ի. տէճէկինի վէ Եւնիտէն Սերպիա Աւստրիա բօլիլիգաընտ ալաթ օլաճաղընը Կաղմըլ տըր:

Ֆիգաթ Աւստրո-Հունգարիա խարիճիլէ նաղըրը Գօնթ Կօլու. իսթիլլէրին՝ «Աւստրիա Սերպիա. նըն տախիլի իլլէրինէ գարըլմա. յաճագ» տէմիլ օլաըլընը ունիլթ. մալալը տըր:

Թէպրիլտէն (Գալլէթ-Պարա. Կառտան) Արմագանքա Կաղմըլը. ղընա Կէօրէ, չէհրի մէլքիլլէրին Արմանն մէլթիլլէրին ֆաիտէսի իլիւն Լիւր Նիլամըն (վալի) հի. մալիսի թաճթընտա թիւրքէ պիր թէաթթօ վէրիլմիլ վէ պիւ. թիւն պիլլէթլէր վալլինին էլի իլէ սաթթըլը վէ հատաթ Թէհրանա Շահ հաղըթլէրինէ, Սաթրապա. մա վէ վիւքէլլայա պիլլէթլէր Եօլ. լանմըլ վէ թէաթթօտա վէլիաճա պիլլաթ հաղըր պուլընարագ. լաղըմը վէճ իւզրէ Գեր. Աւաշ. նորգտան վէ Հոգաբարձուլարտան գապուլ օլընմըլ օլաըլըն վէ պու էսնատէ վէլիաճա հաղըթլէրի Էրմէնի Կէնճէլէ իսթիպէն «հիւ. քիւմէթիլի սալիսինտէ րէք Կիւ. ղէլ իլիմ թաճիլ իտիյօրսընըլ» տէմիլ, պու սէօլլէրի Թիւրքլէրէ տախի իլիլթիլմէք իլիւն րէք Եիւքսէք սէպէ սէօլլէմիլ տիր:

Թէաթթօնըն հաղըլթթը 5000 Ֆրանկ իւլիտ օլընըյօր:

ՉԱԽԻՐԻ ԲԻՍԱՆՆԻ

Վառնա 3 Յունիս
Գրաղուսյ
Վալիօն, լիպրա 47-51, հէքթօլ. 7.80-8.30 Ֆրանք
Արապա, լիպրա 47-55 հէքթօլ. 7-9.20 Ֆրանք
Արաւ
Լիպրա 38-41, հէքթօլ. 4-4 20 Ֆրանք
Մըսըր
Վալիօն, լիպրա 57-58 հէքթօլ. 5.22-5.30 Ֆրանք
Արապա, լիպրա 57-61 հէքթօլ. 5.40-5.60 Ֆրանք
Յասուլիս
100 օգգաթը 47-21 Ֆրանք՝ մալա Կէօրէ
Արապա մուամէլլէսի՝ Նարթլէն 20.80 ֆու. հիսապը իլէ տիր.
Կիւնտէ 8-10 վալիօն վէ 20-30 արապա պուլալալ, 5-10 արապա արաւ, 4-2 վալիօն վէ 10-15 արապա մըսըր վէ 2-3 արապա ֆասուլիա Կէլմէքտէ տիր:

ԱՐԺԵԹՂԹԵՐ

Ամն տեսակ Պուլկարական Կու օտար ընկերութիւնաց, աքսիօններ, օպիւ. կապիօններ, վլ ճակատման Կու ալլի կը գնեմ Կու կը վաճառեմ լաւ ու յար. մար գնեթով ի հաշիւ յաճախորդաց:
ՏԻՄԻԹ ԲՈՒՍՍԷՅ
Վառնա

ՏԱՐԵՑՈՅՑ

Հրատարակուեցաւ հայ-Թուանե. րէն տարեցոյցն ի Կալաց. ձեռամբ Տ. Ղեւոնդ քահանայ Փափագիանի: Կը պարունակէ Ա. Ժամանակագրութիւն Երեւելի անցից աշխարհի. Բ. համա. ոսա գիտելիք ի վերայ տունարին հայոց Գ. ոսանաւոր մը՝ Ջգալուն հոգին. Դ. բուն օրացոյցը. Ե. յաւելուած մը որ կը բաղկանայ «ոգին արաբկիրի» վերնագրով Երեւելիութիւնէ մը, Եր. կու ոտանաւորներէ ու բարոյալից ա. սացուածներէ:

Դիւ 1 Ֆրանկ, կը ծախուի Վառնա գրալաճառ Ս. Ջարահանլէանի քով: Տ. Ղեւոնդ քահանայ հրատարակած է նաեւ իր նախորդ տարուան օրա. ցոյցին յաւելուածը որ կը ծախուի 50 ասնգիլի:

ՆՈՐ ԵՐԳԱՐԱՆ

ՄՐՄՈՒՆՉ ՀԱՅԿԱԿԱՆ

Սոյն Երգարանը որ կը բաղկա. նայ առաւել քան 100 երեսէ. կը պարունակէ շատ մը հին և նոր ա. զատ երգեր, զորս ալթմ ժողովօրքն ախորժանօք կ'երգէ:

Փափաքողք կրնան ստանալ զոյն՝ փոխարէնը 1 Ֆրանկի նախկապքըլմ (բօսաի բուլ) իրկիլով իմքադրու. թեան, կամ գիմիլով հետեւեալ հասցէներուն.

Տեարք
Արիս Գուրպէթ. Բուսնուք
Կարապետ Ուղուստան Սիլիստրէ
Ալէքս. Տէմիրճիպլ. Ֆիլիպէ
Իսկէնտէր Արալանեան Տօպրիլ
Յովհաննէս Պիպէոնեան Պուլկըլ
Արթ. Տէր Ղեւոնդ քահ. Կալաց
Թէօֆիլ Թէրզեան Բէօստէնճէ
Ա. Կիւլէլ Եիւքսէք
Գարեգին Պահլաուսի Գահիլէ

Ալգ. վարժարանաց համար՝ երբ ղէթ 10 հատ կ'ուլուի, 20 առ 100 Կիլզ կը լինի:

ՏՊԱՐԱՆ

Լրագրիս վերջին երեսի սիւ. նակներուն մէջ օտար լեզուներով ալ աղգեր կը զետեղուին: Ա. ասնճին կը տպագրուին գրքեր, տետրակներ ու կը պատրաստուին հայերէն, պուլկարերէն, ֆրան. սերէն և յունարէն լեզուներով ընկալաղրեր, հասցէներ, հար. սանհաց Կու ալլ հրաւիրաղրեր, այցեքարտ Կու ալլ:

ԳՆԵՐ ՉԱՓԱԻՐ
Փափաքողք պարտին գիմիլ խոմ. բաղրութեան հասցէին: